ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית מהו א"ל רבא מפרזקיא לרב אשי לאו היינו פלוגתייהו דר' יוחנן ור"ל תיבעי לרבי יוחנן ותיבעי לר"ל תיבעי לר' יוחנן ע"כ לא קאמר ר' יוחנן התם אלא עצם דמינא דבשר הוא אבל מלח דלאו מינא דבר יונה הוא לא[א] תיבעי לר"ל ע"כ לא קאמר ר"ל התם אלא דאי פריש מינה לאו מצוה לאסוקי אבל הכא דאי פריש מצוה לאסוקי לא או דלמא ל"ש תיקו: ר' יוסי הגלילי אומר כו': א)השיב רבי תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שהיתה [ב] לו שעת הכושר תאמר בשוחט חוץ [ג] ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר השיב ר"א בר' שמעון תחת ר"י הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו תאמר בשוחט בחוץ [ד] שאין קודש מקבלו מאי בינייהו ב)אמר זעירי שחיטת לילה איכא בינייהו ג)רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו: טמא שאכל בין קודש כו': שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי ד)אמר רבא כל היכא דנטמא טומאת [ה] הגוף ואחר כך נטמא בשר דכולי עלמא לא פליגי דחייב שכן [ו] טומאת הגוף בכרת כי פליגי בשנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף דרבנן סברי אמרינן מיגו ור' יוסי הגלילי סבר לא אמרינן מיגו ורבי יוסי [ז] נהי דמיגו לא אמרינן תיתי טומאת הגוף דחמירא ותחול על טומאת בשר אמר רב אשי ממאי דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה שכן אין לה טהרה במקוה: **מתני'** חומר בשחיטה מבעלייה ובעלייה מבשחיטה חומר בשחיטה ה)שהשוחט להדיוט חייב ו)והמעלה להדיוט פטור חומר בעלייה ז)שנים ח)שאחזו בסכין ושחטו פטורים ט)אחזו באבר והעלו [ח] חייבין העלה חזר [ט] והעלה וחזר והעלה חייב על כל עלייה [י] דברי ר"ש ר' יוסי אומר י)אינו חייב אלא אחת כ)ואינו חייב עד שיעלה לראש המזבח ל)ר"ש אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב: **גמ'** מאי שנא המעלה להדיוט דפטור דכתיב [1]לה' בשחיטה נמי הכתיב [2]לה' שאני התם דאמר קרא [3]איש איש גבי העלאה נמי כתיב [4]איש איש מ)מיבעי [יא] ליה לשנים [יב] שהעלו באבר חייבין אי הכי ה"נ מיבעי ליה נ)לשנים שאחזו בסכין ושחטו שחייבין שאני התם דאמר קרא [2]ההוא אחד ולא שנים אי הכי גבי העלאה נמי הא כתיב [1]ההוא [יג] מיבעי ליה

ראש יונה. של עולת העוף והעלו בחוץ: **מלח** אי פריש מצוה לחזור ולמולחו כדכתיב (ויקרא ב) ולא תשבית מלח ברית: **שעת הכושר.** ליקרב בפנים: **שכן קדש מקבלו.** אע"פ שהוציאו אם חזר והכניסו והעלהו לא ירד כדאמרן בהמזבח מקדש (לעיל דף פד.) הלן והיוצא כו': **שחיטת לילה איכא בינייהו.** לרבי שחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור שלא היתה לה שעת הכושר דבשחיטתה נפסלה לר"א חייב שהרי הקדש מקבלו שאם עלה לא ירד: **רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו.** שעת הכושר ליכא קדש מקבלו איכא דכל שפסולו בקדש הקדש מקבלו: **כל היכא דנטמא גופו של זה ואח"כ נטמא הבשר.** ואפילו ע"י אחרים מודה ר' יוסי הגלילי דחייב כדאמרן מה לי על ידו מה לי ע"י אחרים דטעמא דר' יוסי משום דאין איסור חל על איסור הוא [ד] וכאן איסור טומאת הגוף קודם: **כי פליגי בשנטמא בשר.** תחילה ונאסר על זה משום טומאת בשר שאין חייבין עליו חטאת [יד] וכי הדר נטמא הגוף אית ליה לר' יוסי אין איסור טומאת הגוף חל על איסור זה ואע"ג דאיסור כולל הוא דאיכא למימר דמיגו דמיתסר בשאר חתיכות טהורות משום טומאת הגוף נתסר נמי בהך לא אמרינן האי מיגו הלכך אין ראיה מטמא שאכל את הטהור לכאן דהתם טומאת הגוף קדים: **ורבנן סברי אמרינן מגו.** ואיסור כולל חל על איסור אחר דהא דאמרינן אין איסור חל על איסור באיסורי דעלמא קאמרינן: **נהי דלא אמרינן מגו.** לחול איסור על איסור ואפילו הוא כולל מיהו הני מילי היכא דשניהן שוין אבל הכא [טו] תיתי טומאת הגוף דחמירא ותיחול בכולל על טומאת בשר דקילא דהכי אמרינן בשחיטת חולין בפרק גיד הנשה (דף קא.) דרבי יוסי הגלילי לית ליה איסור חל על איסור אפילו ע"י כולל ובאיסור חמור אית ליה איסור חל על איסור כשהוא איסור כולל גבי אוכל גיד הנשה של עולה דאוקימנא כרבי יוסי הגלילי דקתני חייב שתים: **מתני' השוחט.** קדשים בחוץ לאכילת הדיוט חייב: **והמעלה להדיוט פטור.** משום העלאת חוץ וחייב משום עובד עבודת כוכבים ואם הזיד בעבודת כוכבים ושגג בהעלאת חוץ אינו מביא על שגגתו חטאת. וטעמא מפרש בגמ': **שנים שאחזו.** בגמרא מפרש לה: **העלה.** ונודע לו וחזר והעלה מאותה בהמה עצמה. ובגמרא מפרש פלוגתייהו: **שיעלה לראש המזבח.** שיבנה מזבח לשם כך ויעלה. וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' דכתיב לה'.** ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה' (ויקרא יז) מכלל דבעושה לשם הכתוב מדבר: **בשחיטת חוץ נמי כתיב.** (שם) ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה': **איש איש.** להביא איש שחטו לאיש: **שאני התם.** בשחיטה לא מלית למידרש איש איש לחייב שנים שאחזו בסכין ושחטו: **דהא כתיב ההוא.** וקא סלקא דעתך ונכרת האיש ההוא (שם):

שחיטת לילה איכא בינייהו. לכאורה רבי ורבי אלעזר בר"ש סברי כר"ש דאמר בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פד.) נשחטה בלילה אם עלתה לא תרד דהשתא קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר אבל לרבי יהודה דאמר אם עלתה תרד בין לרבי אלעזר בר"ש שחט בלילה בפנים והעלה בחוץ לא מבעיא (ליה) לרבי יוסי הגלילי דפטור אלא אפילו לרבנן נמי פטור כדמוכח בסוף פירקין (לקמן קיא:) גבי הא דתנן ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיוצא בו בפנים שהעלה בחוץ ומפרש זעירי גופיה שחיטת בהמה בלילה איכא בינייהו וה"ק השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור פירוש דאין מתקבל בפנים כר' יהודה דאמר אם עלה (לא) ירד שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב אלמא דאפילו לרבנן דמחייבי שוחט בחוץ ומעלה בחוץ מודו בשוחט בלילה בפנים ומעלה בחוץ דפטור לר' יהודה וקצת תימה זעירי ורבה אמאי נקטי הכא שחיטת לילה וקבלה בכלי חול דהיינו כמו נשפך דמה דלא הוי אלא לר"ש דלרבי יהודה תרוייהו ירדו הוי להו למימר איכא בינייהו נשחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומו דלכולי עלמא לא ירד דהרי קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר ושמא אגב דנקטי רבה וזעירי בסוף פירקין (שם) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן שחיטת לילה וקבלה בכלי חול נקטי נמי הכא וצריך לדקדק לר' יהודה דאמר (לעיל דף פד.) בילא דמה אם עלה ירד הרי זורק מקצת דמים בחוץ דחייב אע"ג דאין קדש מקבלו ושמא לרבי יהודה לא היה חייב והא דדרשינן מקרא לרבות הזורק דלמא בשחוטי חוץ ולא בשחוטי פנים מידי דהוה אשחיטת לילה בסוף פירקין אבל לרבי יוסי הגלילי אליבא דרבי יהודה ודאי לא משכחת לה זורק בחוץ דחייב ועוד נראה דהא דמיפטר לר' יהודה משום דאין קדש מקבלו היינו כשאין קדש מקבלו מחמת פסול אחר מלבד פסול זה שיצא לחוץ והעלהו וניחא נמי דמתני' מחייב הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים שהעלן בחוץ אף על גב דאמרינן בריש המזבח (לעיל דף פג:) דמנחות לר"י הגלילי ירדו וכן נסכים הבאים עם הזבח דאמרינן לדברי כולן ירדו וברייתא דבסמוך (דף קט.) דמרבי פסולין לא חשיב נשחטה בלילה ונשפך דמה שמע מינה דרבי יהודה היא ולא מחייבי [טז] אהני משום דירדו ואפילו הכי מחייב אקומץ ומנחת נסכים וניסוך היין והמים והיינו טעמא כדפרישית וקצת קשה לרבי יהודה אין מתיישב מה שהשיב ר' אלעזר בר"ש תחת ר"י הגלילי דאכתי תיקשי ליה אף הקומץ בפנים והעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו: **רבנן סברי** מיגו. באיסור כולל פליגי כדמפרש בסוף גיד הנשה (חולין דף קא.):

מסורת הש"ס

א) ת"כ אחרי פרק י' הלכה ז, ב) [לקמן קיא:], ג) [שם ע"ש], ד) חולין קא. ע"ש, ה) קידושין מג., ו) ת"כ שם הי"א כה"ע, ז) [לקמן קי.], ח) קידושין מג.

גליון הש"ס

גמ' מיבעי ליה לשנים שהעלו. עי' תבואת שור הלכות שחיטה סי' ב ס"ק (כב) [נב]:

ליקוטים

והמעלה להדיוט פטור. מלשון הגמרא מעלה להדיוט פטור, נראה דדוקא בפירש להדיוט, ובסתמא חייב דסתמא לשמה קאי. ומלשון הר"מ ומסיום לשונו עד שיתכוין לשם, וגם אינו מביא כלל הלשון להדיוט, משמע דדוקא בפירש לשם אבל סתמא פטור. וצ"ע בדין זה. ומצד הסברא נראה דסתמא פטור דסתמא בחוץ לאו לשמה קאי דהיא עבודה [פסולה] ולמה נאמר דסתמא לשמה. ולשון הש"ס צ"ע. (מנ"ח מצ' תל"ט) **מיבעי ליה לשנים שהעלו.** [שו"ע יו"ד סי' ב' ס"ח, היו הכשר והפסול שוחטין כאחת שחיטה אחת, לא מיבעיא אם כל אחד סכינו בידו וכל אחד שוחט כו' אלא אפילו אוחזין שניהם בסכין א' ושוחטין, כיון דכח שניהם הוא פסולה, דהו"ל כאלו שחט כל אחד חציו כו']. כ"ה דעת התוס' חולין דף י"ד ד"ה השוחט והרשב"א והטור והש"ע. אבל הש"ך הביא דעת הג"א בשם א"ז שהביא תוספתא שכשרה בדיעבד אי ידע הכשר דלא פסק כחו עד גמר השחיטה. וכ"פ היש"ש ופר"ח. והב"ח הביא ה"ג דמכשיר באוחזין בסכין אחד. ועיינתי בה"ג וז"ל והיכא דאתחיל גוי לחודיה כו' אבל מסייע ודאי אין בו ממש עכ"ל. וי"ל דלא קרי מסייע כי אם כשהמסייע אינו יכול כדמשמע בגמ' שבת דף צ"ג וכפרש"י ז"ל שם בהדיא ד"ה אין בו, ובהא כו"ע מודים דאין בו ממש אבל בשיכול שחיטת שניהם מקרי ולא מסייע. ואומר אני אע"ג דמשמע שם דב' שעשאו האי כולא קעביד והאי כולא קעביד מדאצטריך קרא לפטור ב' שעשאו ולא מפיק ליה מבעשותה העושה כולה ולא העושה מקצתה, שמע מינה דהו"ל עביד כולה. ואע"ג דבזבחים דף ק"ח משמע איפכא דאצריך קרא לשנים שהעלו שחייבים ופריך נמי התם ואימא ילפינן נמי מקרא דשנים ששחטו חייבים, שמע מינה דאי לאו קרא הו"א דכל אחד לאו כולה קעביד, י"ל התם אי לאו קרא הוה ילפינן משבת לפטורא דהא ר' שמעון קאמר לה התם ולשיטתיה דס"ל לפטורא גבי שבת, ולעולם אי לאו קרא כל חד כולה קעביד, מ"מ אין ראיה להקל כאן דמאי חזית דאזלת בתר שחיטת הכשר אימא לחומרא. עוד י"ל דלעולם כל חד לאו כולה קעביד, ושבת שאני דהא דחייב אפילו אין כל המלאכה נעשית על ידו משום דאשכחן במשכן כה"ג כמ"ש התוס' שם דף ג' ד"ה בעשותה, ובמיי' פ"ד מה' רוצח כתוב דטעמא דהכוהו י' בני אדם בי' מקלות דפטירי בבת אחת מקרא דכל נפש, ועיין סנהדרין דף ע"ח, ובב"ק דף נ"ג איכא תרי לישני בכה"ג גבי שור שדחף חבירו לבור אי כל חד כוליה הזיקא עביד או כל חד פלגי הזיקא עביד ע"ש עד אחר שור ושור פסולי המוקדשים שנגחו כו' ובתוספות שם (תבואות שור סי' ב' ס"ק נ"ב ע"ש עוד):

עין משפט נר מצוה

יט א ב מיי' פרק יח מהלכות מעה"ק הלכה יז וע"ש ברלב"ד וכ"מ:

כ ג מיי' פי"ח מהל' מעה"ק הלכה טז:

כא ד מיי' פי"ט שם הלכה א:

כב ה מיי' שם הלכה יב ופי"ח הלכה טז:

כג ו מיי' פי"ט שם הלכה יב:

כד ז מיי' שם הל' יא עי' כ"מ:

כה ח מיי' שם הלכה א:

תורה אור השלם

1. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו: ויקרא יז, ט

2. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז, ד

3. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: ויקרא יז, ג

4. וַאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח: ויקרא יז, ח

מוסף רש"י

ומלח. כדכתיב וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ואומר בהקומץ רבה (מנחות כא:) בג' מקומות המלח נתונה בלשכת המלח ועל גבי הכבש ובראש המזבח (לעיל סד:): **ואחר כך נטמא בשר.** דטמא שאכל טהור וטמאהו במגעו, שקדמה טומאת גופו לטומאת קדש, מודה ר' יוסי דחייב, דכיון דאיטמי גופיה איתסר בקדש זה באיסור כרת וכי הדר ואיטמי בשר איסור כרת דטומאת הגוף לא פקעה: **כי פליגי בשנטמא בשר.** תחלה ונאסר על כהנים בלאו בעלמא והבשר אשר יגע וגו', רבנן אית להו איסור חל על איסור ע"י כולל והאי איסור טומאת הגוף כולל הוא, דכולל טהורות שהיו מותרות לו והטמאות שהיו אסורות לו, ומיגו דחייל אטהורות חייל נמי אטמאות ויש כאן איסור כולל: **תיתי טומאת הגוף דחמירא וכו'.** דהא אמרת דמודה הוא באיסור חמור, והכא איתוסף ביה כרת (חולין קא.) **שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים.** מחטאת דשחוטי חוץ (קדושין מג.):

שינויי נוסחאות

א] בש"מ נוסף או דילמא לא שנא: ב] נ"ל שכן היתה (כתה"י וש"מ): ג] תיבת חוץ נמחק (ש"מ). נ"א בחוץ (*פרי"ד): ד] בחוץ ומעלה בחוץ שאין (כתה"י וש"מ): ה] תיבת טומאת נמחק (כתה"י וש"מ): ו] נ"א שכן קדמה טומאת הגוף (כי"ר ב' וק' וכעי"ז בפרי"ד). נ"א דחייב דאיסור כרת קדים כי פליגי (חולין קא ע"א): ז] יוסי הגלילי (רוב כתה"י וש"מ): ח] והעלוהו (כתה"י וש"מ): ט] נ"ל וחזר (ש"מ). ברוב כתה"י ליתא חזר והעלה: י] עלייה ועלייה (כתה"י וש"מ). [בד' וילנא הוסיפו בשגגה תיבת חטאת בש"מ]: יא] ההוא מיבעי ליה (כתה"י וש"מ): יב] לשנים שאחזו באבר והעלוהו שחייבין (כתה"י, פרי"ד, ש"מ, תוי"ט): יג] ההוא, ההוא מיבעי כצ"ל (*ש"מ): יד] נ"א כרת (כי"פ): טו] הכא שאין שניהם שוין תיתי כו' (צ"ק): טז] בד"ו מחייבא: